

Tilburg University

Lodewijk

Eijffinger, S.C.W.

Published in:
Brabants Dagblad

Publication date:
2004

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Eijffinger, S. C. W. (2004). Lodewijk: Bedankt! *Brabants Dagblad*, 15-15.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Het einde van het poldermodel

Wij mogen FNV-voorzitter Lodewijk de Waal wel heel erg dankbaar zijn voor het laten mislukken van het Voorjaarsoverleg tussen het kabinet en de sociale partners. In feite heeft De Waal daarmee het poldermodel opgeblazen. Eindelijk wordt ook Nederland een normaal Europees land, waarin de regering regeert en de vakbonden en werkgevers onderhandelen over de arbeidsvoorwaarden. De in deze tijd zeer ver gaande concessies van het kabinet om het prepensioen vanaf 62,5 jaar te sponsoren, gingen De Waal nog niet ver genoeg. Blijkbaar meende hij deze uiterst redelijke voorstellen niet aan de alsmar verder slinkende en vergrijzende achterban van FNV-leden te kunnen verkopen. Ik denk dat deze inschatting wel eens een juiste zou kunnen zijn. Dit werpt de vraag op in hoeverre de FNV nog kan spreken namens de Nederlandse werknemers. De jongere werknemers, met doorgaans flexibele contracten, voelen zich in ieder geval niet meer door De Waal vertegenwoordigd. Daarom is het heel verstandig dat het kabinet niet langer bereid is om door de vakbonden afgesloten CAO's algemeen verbindend te verklaren voor de gehele bedrijfstak. Dat had men overigens al veel eerder moeten besluiten. Nederland heeft - net als andere West-Europese landen - steeds meer last van een 'insider-outsider' probleem, een tweedeling op de arbeidsmarkt. Jongere, slecht beschermde werknemers doen hetzelfde werk als oudere, door de vakbonden goed beschermde werknemers, maarvoor een veel lagere beloning. Dat is niet alleen sociaal onrechtvaardig, maar ook vanuit een economisch oogpunt zeer inefficiënt. De arbeidsmarkt in sommige bedrijfstakken is als het ware gesegmenteerd in verschillende compartimenten, waardoor de loon- en productiviteitsontwikkeling nogal uiteenloopt. Door het niet langer algemeen verbindend verklaren van CAO's ontstaat in deze sectoren eindelijk de zo broodnodige arbeidsmarktflexibiliteit. Nu moeten de harder werkende en minder verdienende Poolse werknemers nog de CAO's omzeilen door zich via allerlei constructies als 'ondernemer' te verhuren. Dergelijke kunstgrepen zijn bij het loslaten van het algemeen verbindend verklaren niet meer nodig. Deze migranten zullen namelijk bij een aantrekkende conjunctuur hard nodig zijn om verdere spanning op de arbeidsmarkt te voorkomen. De vakbonden, met De Waal voorop, nemen in dit kantelende tijdsgewricht een steeds meer conservatieve en naar binnen gerichte houding aan, terwijl hun representativiteit steeds verder afneemt. Het poldermodel heeft zichzelf overleefd. Vakbonden en werkgevers hebben in de afgelopen vijftig jaar binnen de Sociaal-Economische Raad (SER) een onevenredig grote, en meestal verlamme invloed gehad op de economisch-politieke besluitvorming in ons land. Niet voor niets wordt de SER in economenland wel de 'Sociaal-Economische Rem' genoemd. De SER heeft reeds lange tijd geleden zijn functie als onafhankelijk adviesorgaan van de regering en parlement verloren. Naast de vertegenwoordigers van vakbonden en werkgevers hebben in de SER kroonleden zitting. De benoeming van deze (plaatsvervangende) kroonleden is in de laatste jaren steeds meer gepolitiseerd. Vroeger waren de kroonleden onafhankelijke hoogleraren met zeer veel gezag. Tegenwoordig zijn de kroonleden oftewel afgedankte oud-politici met vele bijbanen, oftewel polderende (deeltijds) hoogleraren met vele nevenfuncties. Daarmee is de voornaamste bestaansgrond voor de SER als onafhankelijk adviesorgaan van regering en parlement komen te vervallen. De advisering van de regering vindt tegenwoordig toch al plaats in de Centraal Economische Commissie (CEC). De CEC bestaat uit topambtenaren van de ministeries van Economische Zaken,

Financiën, en Sociale Zaken, alsmede uit topfunctionarissen van De Nederlandsche Bank. De Raad van Economische Adviseurs (REA) zal binnenkort het parlement ter zake gaan adviseren. Deze REA zal uitsluitend worden bemenst door echt onafhankelijke hoogleraren. De SER hoeft van mij niet opgeheven te worden, maar zou zich moeten concentreren op zijn overige taken: toezicht op de product- en bedrijfsschappen en fusiegedragsregels, alsmede uitvoering van de vestigingswetgeving en van de wet op de ondernemingsraden. Er blijven dus nog genoeg belangrijke taken voor de SER over. Nu het poldermodel passé is, lijkt een drastische hervorming van de SER op haar plaats. Dat zal het sociaal-economische landschap een stuk overzichtelijker maken. Een mooie taak voor onze huidige minister van Sociale Zaken, Aart-Jan de Geus.

Sylvester Eijffinger is hoogleraar Europese Financiële Economie aan de Universiteit van Tilburg.